

Мартиненко В.О.

доцент кафедри бізнес-економіки та
адміністрування

Сумський державний педагогічний
університет ім.. А.С.Макаренка

м. Суми, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ В КОНТЕКСТІ НАДАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПОСЛУГ

Нові підходи до економічних і соціальних відносин, що визначаються сучасними чинниками українського суспільства, рух України до демократичних цінностей Європейського Союзу та інших розвинених країн світу, підвищують соціальну свідомість громадян та зростання рівня контактування їх з органами місцевого самоврядування. Це в свою чергу, обумовлює переорієнтування управлінської діяльності органів місцевого самоврядування щодо реалізації конституційних прав і свобод громадян на надання якісних та доступних управлінських послуг фізичним і юридичним особам. Потреба в цих послугах зумовлюється тим, що сучасна демократична держава повинна забезпечити дотримання та дієвий захист прав і свобод людини і громадянина. У зв'язку з цим, питання надання управлінських послуг органами місцевого самоврядування є актуальною науковою проблемою.

В загальному плані, управлінська послуга – це адміністративно-процедурна діяльність, яка здійснюється за заявою фізичних та юридичних осіб. Тобто, управлінські послуги – це новий елемент взаємовідносин органів державного управління та місцевого самоврядування з особою. Ними слід вважати різного роду дозвільно-реєстраційні дії органів державного управління та місцевого самоврядування щодо забезпечення, відповідно до законодавства, юридичного оформлення умов необхідних для забезпечення належної реалізації

фізичними та юридичними особами своїх прав і свобод.

Найбільш наближеними до територіальної громади є органи місцевого самоврядування (ОМС), тому їх діяльність, особливо щодо надання послуг населенню, відчувається щодня. Практика свідчить, що понад 90% усіх публічних послуг надаються саме органами місцевого самоврядування. Серед них важливе місце займають послуги щодо забезпечення прав громадян на безпечне для життя і здоров'я людини навколишнє природне середовище.

Повноваження органів місцевого самоврядування у галузі охорони навколишнього природного середовища визначено законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про оцінку впливу на довкілля», Водним кодексом України та ін. Так, до компетенції ОМС у сфері охорони навколишнього природного середовища віднесено вирішення таких питань, як: забезпечення реалізації екологічної політики України, екологічних прав громадян; забезпечення інформування населення про стан навколишнього природного середовища; затвердження цільових місцевих екологічних програм; затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього, у тому числі на природоохоронні заходи; встановлення місцевих податків і зборів, у тому числі екологічних, та розмірів їх ставок у межах, визначених законом; мобілізація позабюджетних цільових коштів, у тому числі місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища; затвердження положень про ці кошти; прийняття рішень про надання місцевих позик, у тому числі екологічних; прийняття рішень про надання пільг відповідно до чинного законодавства, у тому числі екологічного, щодо місцевих податків і зборів; затвердження відповідно до законодавства ставок земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, що перебувають у власності відповідних територіальних громад; вирішення згідно із законодавством питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, а також про скасування цього дозволу; прийняття рішень про організацію територій і об'єктів

природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів щодо оголошення природних та інших об'єктів, які мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, пам'ятками природи, історії або культури, що охороняються законом; надання відповідно до законодавства дозволу на розміщення на своїй території нових об'єктів, сфера екологічного впливу діяльності яких згідно чинними нормативами охоплює відповідну територію та ін. [1, 2, 3].

На органи місцевого самоврядування, крім того, покладено реєстрацію об'єктів права власності на землю, реєстрацію права користування землею і договорів на оренду землі, організацію і ведення земельно-кадастрової документації, вирішення земельних спорів у порядку визначеному чинним законодавством України.

Специфіка вищезазначених повноважень визначає види послуг, що надаються у сфері охорони довкілля та регулювання земельних відносин. До таких послуг відносяться надання витягів: про надання земельних ділянок комунальної власності у постійне користування; про продаж земельних ділянок комунальної власності; про надання дозволу на розроблення проекту відведення земельної ділянки; про надання земельних ділянок у власність громадянам для будівництва та обслуговування житлових будинків, господарських будівель та споруд, будівництва індивідуальних гаражів, ведення особистого селянського господарства, фермерського господарства, садівництва, індивідуального дачного будівництва; надання своєчасної, повної і достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища, про джерела забруднення, про радіоактивний стан території; видача дозволів на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення; організація збору, переробки, утилізації і захоронення відходів на своїй території; розгляд звернень громадян та суб'єктів господарювання щодо стану навколишнього середовища та додержання природного законодавства; доведення інформації про впровадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на

довкілля з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів; видача згоди на розміщення на території громади нових об'єктів діяльності яких може впливати на навколишнє середовище; погодження поточних та перспективних планів роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів і інші.

Забезпечення надання вищезазначених управлінських послуг ОМС в значній мірі буде залежати від визначення порядку організації їх надання та механізму їх надання. Для цього, як свідчить управлінський досвід країн – членів ЄС, що вже почав упроваджуватися у практичну діяльність ОМС України, необхідно внаормувати на законодавчому рівні право та обов'язки ОМС надавати послуги громадянам та суб'єктам господарювання у межах повноважень, визначених відповідним законодавством. Вирішення цього питання наблизить українське самоврядування до європейських стандартів в сфері надання управлінських послуг, зокрема і у сфері захисту довкілля.

З метою підвищення ефективності надання управлінських послуг у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпеченні екологічних прав громадян, прерогативою роботи органів місцевого самоврядування має бути систематизація та впорядкування системи надання управлінських послуг населенню, визначення нових та підвищення якості існуючих послуг, створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення їх повноважень.

Література:

1. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
3. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 №2059-VIII – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>